

4. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.

5. Постанова Рівненського міського суду Рівненської області по справі № 569/2600/23 про визнання Третяка О.В. винним у вчиненні адміністративних правопорушень. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court/1715/5/>

6. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 35. Ст. 376.

7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97>.

УДК 34.07(477):004(043.2)

Наджафлі Є.М., к.ю.н., докторант,
Харківський національний університету внутрішніх справ,
м. Харків, Україна

ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК Е-ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ

Особливий вплив на розвиток е-парламенту в Україні (в сенсі врахування передового досвіду) має, по-перше, діяльність національних парламентів Західної Європи, де ступінь досягнення цілей формування е-парламенту є досить високою, а по-друге, діяльність міжнародних інституцій, зокрема Глобального центру інформаційних та комунікаційних технологій в парламенті (далі – ГЦ ІКТП), який був спеціально створений Департаментом з економічних і соціальних питань Організації Об'єднаних Націй спільно з Міжпарламентським союзом на Всесвітньому саміті з інформаційного суспільства (WSIS) в Тунісі у 2005 р. Саме напрацювання ГЦ ІКТП – міжнародні звіти з розвитку е-парламенту, є теоретико-методологічним підґрунтям для багатьох вітчизняних дослідників у цій сфері [1, с. 134]. Водночас, як свідчить аналіз міжнародних стандартів е-парламенту, звіти, підготовлені фахівцями ГЦ ІКТП у 2008–2022 рр., фактично і є тими міжнародно-правовими стандартами, які встановлюють певні вимоги, принципи та характеристики, відповідно до яких повинні функціонувати е-парламенти [2, с. 237].

Водночас не менш важливими є практичні рішення щодо формування е-парламентів у зарубіжних країнах. Так, законодавчі органи в усьому світі зараз активно використовують сучасні ІКТ для покращення демократичних практик та запровадження інклюзивного управління шляхом сприяння ефективній взаємодії між законодавцями та громадянами, яких вони представляють [3, с. 1-2; 4, с. 41]. Відповідно, е-парламент слугує поглибленню відносин між громадянами та їхніми

представниками [5, с. 13-14]. Як головні представники народу, сучасні законодавчі інститути в усьому світі використовують ІКТ, щоб подолати величезний розрив і посилити слабкі зв'язки між ними та їхніми виборцями, зміцнюючи таким чином інституційні засади демократії та охороняючи ключові демократичні цінності. Отже, формування е-парламенту відіграє важливу роль в усуненні бар'єрів між законодавцями і тими, кого вони представляють [6, с. 87], адже завдяки використанню ІКТ у парламентській діяльності можна подолати проблему, яку часто називають дефіцитом демократії [7, с. 69-70; 8, с. 22; 9, с. 103].

При цьому особливо важливим видається завдання поєднання загальновизнаних правових стандартів дигіталізації парламентів із ключовими європейськими рекомендаціями щодо влаштування національної моделі парламентаризму, зокрема, таких, як:

- 1) легітимність законодавчого органу;
- 2) парламентарна незалежність;
- 3) баланс політичних сил у парламенті та наявність опозиції;
- 4) підзвітне правління [10, с. 69].

Так, на нинішньому етапі розвитку українського парламенту стало зрозуміло, що впровадження цих політико-правових засад у практику діяльності національної легіслатури суттєво оптимізується саме завдяки концепції е-парламенту, що передбачає системне застосування ІКТ у парламентській діяльності, дигіталізацію законодавчого процесу та парламентських процедур (всіх чи частини – це є предметом гострих наукових дискусій). Вважається, що «ефективна робота Верховної Ради є передумовою успішного реформування країни, а запорукою її ефективної роботи є запровадження електронного парламентаризму» [11, с. 57]. Отже, у цьому контексті повноцінне впровадження е-парламенту має виконати подвійне соціальне призначення: стати ключовим компонентом е-демократії як сучасним інноваційним засобом функціонування відкритої парламентської установи та взірцевим прикладом для розвитку е-демократії на регіональному і місцевому рівнях [12, с. 231].

Література

1. Чукут С. А. Впровадження електронного парламенту в Україні в контексті сучасних світових тенденцій. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2016. Вип. 1(53). С. 133–137.
2. Омельченко Н. Л. Інформатизація парламентської діяльності в Україні. *Діджиталізація та права людини: зб. тез Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Хмельницький, 30 берез. 2021 р.)*. Хмельницький: Хмельн. ун-т упр. та права імені Л. Юзькова, 2021. С. 236–241.
3. Niebel D., Kopp G., Beerfeltz H. Information and Communications Technology (ICT): Key Technologies for Sustainable Development. *BMZ Strategic Paper*. 2013. No. 2. Pp. 1–32.

4. Oni A. A., Musa U., Oni S. E-Revenue Adoption in State Internal Revenue Service: Interrogating the Institutional Factors. *Journal of Organizational and End User Computing (JOEUC)*. 2020. No. 32(1). Pp. 41–61.

5. Loukis E. Using advanced information technologies for increasing public participation in the Greek parliament. *Journal of Balkan and near Eastern Studies*. 2011. No. 13(1). Pp. 13–35.

6. Unwunchola A. A., Adinlewa T., Udeh, K. An Appraisal of the Role of ICT as a Tool for Participatory Democracy in Nigeria. *MCC Journal*. 2017. No. 1(1). Pp. 69–87.

7. Vesnic-Alujevic L. Nacarino R. C. The EU and its democratic deficit: Problems and (possible) solutions. *Europen Review*. 2012. No. 11(1). Pp. 63–70.

8. Elliott C. Clientelism and the Democratic Deficit. *Studies in Indian Politics*. 2016. No. 4(1). Pp. 22–36.

9. Байковський П.Б. Інституційна та соціоструктурна складова проблеми «дефіциту демократії» в ЄС. *Вісник Львівського університету: Серія: Міжнародні відносини*. 2012. Вип. 30. С. 103–112.

10. Дубас В. Європейські стандарти сучасного парламентаризму (за позиціями Європейської комісії «За демократію через право»). *Часопис конституційного права*. 2019. № 2. С. 60–73.

11. Корж І. Ф. Розвиток електронного парламентаризму як ознака подальшої демократизації держави. *Інформація і право*. 2018. № 3(26). С. 56–67.

12. Нижник А. І. Сучасні тенденції організаційно-правового та інноваційного забезпечення парламентського контролю в Україні. *Інформація і право*. 2021. № 4(39). С. 222–232.

УДК 340: 342.7(043.2)

Олещенко В.Ю., к.держ.уп.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО ЦІННІСНИЙ ЗМІСТ ПРАВ ЛЮДИНИ

Інститут прав людини має тривалу історію свого формування та становлення. Проте, актуальність цієї теми, не має часових обмежень та не є вичерпною. Особливо у ХХІ столітті, створені міжнародні і міжурядові організації все частіше і частіше підіймають питання, пов'язані з правами людини. З одного боку, це є свідченням того факту, що суспільний розвиток має свій безпосередній вплив на розвиток права та його інститути, а також на виклики, які постають перед людством. З іншого боку, актуальність піднятої теми є фактом того, що усталена правова система та правові норми не справляються зі своєї початковою місією. Ця проблема має відсилку до питання про гарантії прав людини.

Але також важливим питанням є питання про зміст прав людини. Що саме ми маємо на увазі, коли говоримо про права людини? Чому